

על ה- גוגל לייז צייה של המשפט

- Everything
- Images
- Videos
- News
- Shopping
- Realtime
- More

באופן מפורש. בח"י. כבוד האדם וחירותו נקבע, כי זכותו של אדם לפרטיות מהווה זכות יסוד. הצעה מפורשת של מספר חברי כנסת לעגן

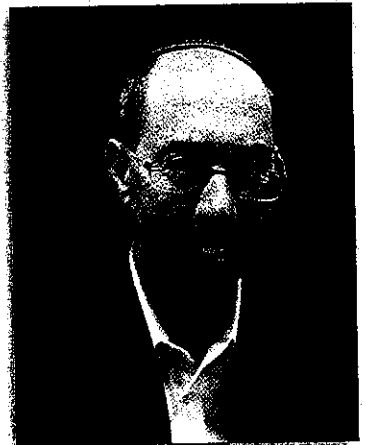
אפילו אם לעתים תישאר פגיעה שלא כדן בשם הטוב, בלא סעד ראוי." שלוש שנים לאחר מתן פסק הדין, נראה כאילו המחוקק הביע דעתו

לומדים כלל על זכויותיו הרבות. במקום זאת, בדף החיפוש הראשון הם מגיעים אל תביעתו של ג' נגדו. פרטי התביעה חסויים, וגם לולא כן לא ניתן היה ללמוד מהם הרבה, שהרי התביעה נמחקה כאמור בהליך הגישור. מבחינת הגולש החופשי באתר, יתכן שנגד ד"ר א' הוגשה תביעה על רשלנות מקצועית, יתכן גם שהוסדרה מחוץ לכתלי בית המשפט. הנזק שנגרם לד"ר א' כמעט בלתי ניתן לכימות.

בית המשפט נתן בשנים עברו, ובצדק, משקל רב לזכות הציבור לעקוב אחר ההליך המשפטי, ולפומביות הדיון. מקרים מיוחדים בהם הוטל חסיון אף זכו לביקורת נוקבת (ר' למשל הביקורת על איסור הפרסום הגורף במשפט קצב). הגיע העת לבחון אם כיום, לאור ההתקדמות הטכנולוגית המובהקת, לא הגיעה העת לשינוי מגמה זו.

סעיף 70 לחוק בתי המשפט מאפשר להגיש בקשה לבית המשפט לאיסור פרסום פרטים אודות דיון המתנהל בבית המשפט. בעבר צמצמו בתי המשפט מאד את האפשרות להפעיל את הסעיף, אך נראה, כי יש לבחון מחדש מדיניות שיפוטית זו. בע"א 214/89 אבנרי נ. שפירא קבע כב' השופט ברק:

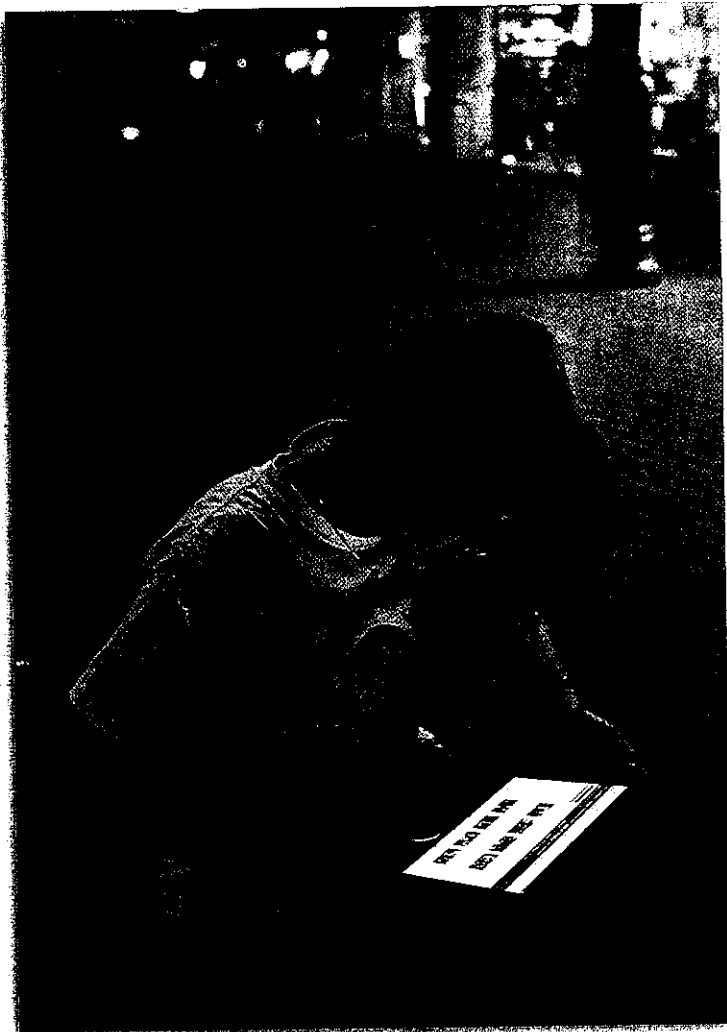
"באיוון בין הערך האישי והציבורי לשם טוב לבין הערך האישי והציבורי לחופש הביטוי יש ליתן משקל מיוחד לערך בדבר חופש הביטוי... באיוון בין חופש הביטוי לבין הזכות לשם טוב יש לנהוג בהירות רבה, ובמקרה של ספק עדיף "לטעות" לטובת חופש ביטוי,

איתן להמן, עו"ד

ד"ר א' היה נסער כשהתקשר אלי, ואני הייתי מבולבל לחלוטין. רק מספר ימים קודם חשתי גאווה מקצועית רבה, כשבעקבות הליך גישור הוחלט למחוק את תביעתו הקבלן ג' נגדו, ואיום של תשלום למעלה ממאה אלף שקלים, הסכום שצויין בתביעה המקורית של הקבלן, הוסר כולו. לבקשת ד"ר א' אף נקבע כי פרטי התיק יישארו חסויים, למרות שהתביעה כולה נדחתה. "מה עשית ליי?", התמרמר ד"ר א', "הרי ביקשתי שהפרטים יישארו חסויים".

מתברר שהפרטים נשארו חסויים בין הצדדים, אך בינם לבינם בלבד. ד"ר א' הוא רופא בעל שם, בעל הישגים רפואיים יוצאי דופן, כולל הצלת חיים רבים לאחר שמומחים רבים אחרים הרימו ידיים. אלא, שהמקליקים את שמו של ד"ר א' ב"גוגל" אינם

גולשת ברשת: הכל זמין. גם מידע על הרקורד המשפטי של פלוני ואלמונית

לכל אדם המבקש היום להטעיק עובד, לחפש רוכב מומחה או למצוא שוכר לדירתו יש כלי נהדר: מנועי החיפוש. אלה מגלים לנו עולם ומלואו אודות המועמד. אם בעבר לא ידענו יותר ממה שהאדם גילה על עצמו [או לכל היותר גליון הרישום הפלילי שלו במקרים המצומצמים בהם התיד החוק עיון בו], כיום נוכל לגלות עליו את כל סודותיו, כולל לעיתים דברים שהוא עצמו לא ידע על עצמו. ובדאש הרשימה מציבים מנועי החיפוש את האחרים האמינים, כגון אתר בתי המשפט. כל תביעה שאדם מעורב בה, ואיננה חסויה לכשעצמה, תופיע מיד אודותיו.

גם את חופש הביטוי וזכות הציבור לדעת במסגרת חוק היסוד נדחתה, ולכאורה היה על הנטל להתהפך, אך לא כך קרה בפועל. בשורת החלטות של בית המשפט העליון נקבע, כי גם חופש הביטוי וזכות הציבור לדעת מהווים למעשה זכויות יסוד מוגנות מכח חוק היסוד, מעצם הגדרתן במסגרת "כבוד האדם".

אין בכונתי להתפלמס עם פסיקה זו. למעשה, פסיקה זו בוודאי רצויה במדינה דמוקרטית, ודי בעיון מרפרף במצב זכויות האדם במדינות השכנות לנו כדי להבין את החשיבות הרבה של פסיקת בית המשפט העליון. אלא, שיש להבדיל בין עמידתה האיתנה של הזכות מול איומי השלטון, שמעוניין מצדו לחזק את הצנזורה ומניעת העברתו של מידע ציבורי כללי לידעת הציבור, לבין ההתהדרות לשווא בשמה של הזכות כאשר היא באה מול היחיד, בדרך כלל אדם שאינו אישיות ציבורית ואינו בעל אמצעים ויכולת להגן על פרטיותו, החטא הקדמון של בתי המשפט, לפיכך, אינו דווקא בפרשיית אבנרי נ.

שפירא, שם הגן בית המשפט על סופר אמיץ מול פוליטיקאי רב עוצמה, אלא בפרשות הבאות, כאשר העיתונות השתמשה בתקדים אבנרי כדי לאפשר לעצמה לפגוע באופן בלתי הדייר באנשים מן השורה, אף שכלל אינם אישי ציבור. בעיה זו הלכה והחמירה בעשור האחרון, העידן המקוון.

אם בעבר פורסם פרסום יחיד ובר חלוף על אדם, או הגושה נגדו תביעה, איש כמעט לא ידע על כך. יתר על כן, גם פרסום בעיתון רב תפוצה חלף חיש קל וזכרו של האדם מש מהזכרון הציבורי. לא כך הוא בעידן המקוון, עידן הגוגל ודומיו.

לכל אדם המבקש היום להעסיק עובד, לחפש רופא מומחה או למצוא שוכר לדירתו יש כלי נהדר: מנועי החיפוש. אלה מגלים לנו עולם ומלואו אודות המועמד. אם בעבר לא ידענו יותר ממה שהאדם גילה על עצמו (או לכל היותר גליון הרישום הפלילי שלו במקרים המצומצמים בהם התיר החוק עיון בו), כיום נוכל לגלות עליו את כל סודותיו, כולל לעיתים דברים שהוא עצמו לא ידע על עצמו. ובראש הרשימה מציבים מנועי החיפוש את האחרים האמינים, כגון אתר בתי המשפט. כל תביעה שאדם מעורב בה, ואיננה חסויה לכשעצמה, תופיע מיד אודותיו.

יש כמובן יתרונות עצומים למצב הנוכחי, בפרט מול נוכלים ועבריינים למיניהם. אבל החסרונות גוברים עליהם. גם אם אדם עשה טעות בשלב כלשהו של חייו, לא תהיה מעתה כל פרופורציה לטעות הזו. כל תפילות הוידוי והסליחה שלו לא תעזורנה, שכן האינטרנט לא שוכח ולא סולח. בהקשר זה כדאי להזכיר דווקא את פס"ד ונטורה¹, ומקרה שהיה כך היה: משה ונטורה היה יזם ממש לא טכנולוגי בסוף שנות השמונים. לאחר שהגיע למסקנה כי קיימת בישראל תופעה של מוסר תשלומים ירוד, ובמיוחד ביטולי צ'קים וצ'קים חוזרים הגורמים נזקים למוסדות פיננסיים ולשירותים שונים, יזם הקמתו של מאגר מידע הכולל מידע אודות כל מושכי הצ'קים שאי פעם ביטלו צ'ק או שהצ'ק חזר להם.

הרעיון היה חיובי בעיקרו, כפי שציין נשיא בית המשפט המחוזי (בדימו). זיילר, שאישר את המאגר על אפו ועל חמתו של רשם מאגרי המידע. למגר את תופעת ביטולי הצ'קים ולשפר את מוסר התשלומים הירוד בישראל, ועל הדרך להכות בנוכלים שבמקומותינו. רשם מאגרי המידע לא התעצל, והתעקש להגיש ערעור. בבית המשפט העליון התהפכה התמונה.

בית המשפט העליון ציין, ובצדק: "מובנם הטבעי והרגיל של המילים 'עניינים פרטיים' של אדם הינו כל מידע הקשור לחייו הפרטיים של אותו אדם, לרבות שמו, כתובתו, מספר הטלפון שלו, מקום עבודתו, זהות חבריו, יחסיו עם אשתו ויתר חברי משפחתו וכדומה. ..

טענת המשיבים בסיכומיהם הינה, כי הלקוחות ויתרו על פרטיות, כלומר הסכימו מכללא לפירסום ענייניהם הפרטיים, בכך שמסרו שיק, שהינו מסמך סחיר, המכיל את פרטיהם השונים ובכך נעשה המידע שעל גבי השיק לנכס הכלל ואינו עוד בגדר עניין פרטי.

..טענה זו אינה מקובלת עליי. העובדה שאדם מוסר שיק שהינו מסמך סחיר הניתן להסבה והיוצא משליטת המושך עם מסירתו, אינה הופכת את הפרטים האישיים שעל השיק לעניין שאינו פרטי, ואינה מהווה הסכמה מצדו למסירת הפרטים המצויים על השיק לכל מאן דהוא. כפי שכבר הסברתי, הפרטים המופיעים על השיק או הנמסרים על-ידי הבנק לאוחז, נמסרים כדי לאפשר גביית סכום השיק במקרה שזה לא נפרע, אולם אין בכך להוות הסכמה מכללא מצד המושך לפירסום פרטים אלו לציבור הרחב. גם אם נראה במסירת הפרטים על השיק משום "ויתור" או הסכמה מצד הלקוח, הרי שוויתור זה מתייחס למטרה המסוימת שלשמה נמסרו הפרטים, קרי: גביית השיק, וניתן לפגוע בזכות הפרטיות במידת הצורך להגשמת מטרה זו. אך הסכמה זו חלה כאמור רק לגבי האוחזים בהמחאות האמורות, ולא לגבי הציבור בכללותו.

במילים אחרות: מהסכמתו של פלוני לגילוי פרטים מסוימים לאדם אחד אחר או למספר בני-אדם אין להסיק,

שהוא מנוע מלהתנגד לפירסום אותם פרטים לציבור הרחב. דהיינו, במקרה זה הבין בית המשפט, כי עם כל הכבוד לזכות הציבור לדעת, שימושה באופן בלתי מושכל וללא סייגים עלולה להביא לנזק בלתי פרופורציונאלי לכל מי שאי פעם ביטל או שחזר לו צ'ק, וכך עלול להיות מוטל עליו אות קין מול כל מנויי המאגר.

דרושה הלכת ונטורה חדשה, אל מול המציאות הטכנולוגית בה לא יעזרו גם מאה רשמי מאגרי מידע. הפעם החשופים למידע אינם רק בעלי מוסדות גדולים המחויבים למאגר מצומצם, אלא כלל הציבור בישראל, וגם מחוץ לגבולותיה, המחובר לרשת האינטרנט. אל לו לבית המשפט להתעלם מהמציאות, בה הופך כל דיון המתנהל בפניו מיידית למסמך החשוף בפני כל הציבור ושלא יימחה לעד. על בית המשפט, לנוכח המציאות חסרת הגבולות, להיות נדיב הרבה יותר במתן צווי איסור פרסום, בפרט בשעה שעדיין אין פסק דין חלוט. אין בכך כדי לפגוע בזכות הציבור לדעת – זו עדיין תסופק להמונים (שכפי שמוכח בימים אלה מתעניינים פחות בזכויות יסוד ובסוגיות עקרוניות ויותר בחשיפת פרטים מחזרי המיטות של מושאי הסיקור), אך תוך הבטחת זכותם לפרטיות של מי שלא הורשעו במעשי עבירה. גם משהורשע אדם או ניתן נגדו פסק דין, יש לזכור כי בעידן הגוגל, חוק המירשם הפלילי והתיישנות עבירות הופכים רלבנטיים הרבה פחות, ועל אחת כמה וכמה כאשר מתייחסים אנו למי שלא הואשמו כלל במעשי עבירה, אך עצם החשד נגדם כבר הוצף בציבור.

אכן, לצד החובה המוגברת על בית המשפט יש להפנות גם לכנסת ולמחלקת החקיקה במשרד המשפטים את חובת עדכון של החוק, הן חוק בתי המשפט והן חוק המרשם הפלילי, כך שהמאגרים המשפטיים יחוייבו גם שלא לכלול מידע מסויים, וגם למחוק מידע בתוך פרק זמן מוגדר. הכוונה היא בראש ובראשונה לאתר בתי המשפט, אך גם לאתרים הפרטיים, השואבים ממנו את המידע שברשותם.

ציון במשפט תפדה – ושביה בגלישה.

1 ע"א 439/88 רשם מאגרי מידע נ. משה ונטורה פ"ד מה(3) 808